

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/26. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1—, z dostavljanjem na dom K 1-20; s pošto celoletno K 18—, polletno K 9—, četrtletno K 4-50, mesečno K 1-50. Za inozemstvo celoletno K 28—.

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnistvo je v Miklošičevi ulici št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina pa upravnistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača po določenem ceniku. Lastnik in glavni urednik Milan Plut. Odgovorni urednik Franjo Pirč. : Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani. :

Narod in ženstvo.

Slovenski narod šteje okroglo poldrugi milijon dni, t. j. okroglo samo sedemstoinpetdeset tisoč Slovencev; ostalo polovico naroda tvorijo naše ženske. To ni beseda tjavendan; kajti vse izkušnje pričajo, da je slovensko ženstvo do današnjega dne zgolj kapital, ki ne nosi za facit narodove kulture in narodovega položaja v krogu sodobnih razmer niti najmanjše obresti. Če ne bi potrebovali našega ženstva za to, da se narod množi in nadaljuje v bodočnost, bi zahteval prvi narodov interes in bi tirjala prva dolžnost domoljubja, da zatvorimo devetindevdeset odstotkov slovenskih kikelj z njih živo vsebino vred v solidne kurnike ter jih odpošljemo kot vzorce brez vrednosti v novo Islandijo: če imajo kanibali dobre želodce, bi lahko storili človeštvu sploh in Slovencem posebej nevenljivo kulturno uslugo.

Visoka civilizacija in politična razvitanost majhnih, a prosvetljenih narodov, kakršni so n. pr. Danci in Finci, kaže vseposod, kako ogromen je pomen zavednega n plemenitega ženstva, kjer se bije znatna pečica za svojo bodočnost, za obstoj in za napredek. Nihče ne dvomi, da bi se bila porušila moč starodavne Sparte v tistem hipu, ko bi ji vzeli njene Spartanke. In o ženah Kartagine poroča zgodovina, da so darovale v predsmrtni uri domovine svoj nakit za orožje in svoje lase za pletenje tetiv. Pa čemu posezati v preteklost: vsi vemo, da bi bila s krvjo mož in mladeničev tudi kri srbskih žena močila domovinsko zemljo, če bi bila nedavna vojna nevarnost na bratskem jugu dovedla do viharja! V primeri s temi zgledi se ponša slovenski narod z ženstvom, ki mu vsa dejstva izpričujejo intelektualno manjvrednost in sramotno teptanje vseh domačih svetinj.

Emancipantka poroča na prvi oči: Za svoje nizko duševno obzorje ne odgovarjamo me same, nego vi vsi, ki nas tesnite in nam ne dajete pravic! Pa ta ugovor je puhel, kajti nihče ne brani ženskimi višjega mišljenja, nihče jim ne odreja pravice, ljubiti domovino z dejanji; vse to jim manjka le za to, ker jih dobrega nihče ne uči, nego se grehi mater podedujejo med hčerami, premnogokrat ne kot grehi, marveč kot vrline. Neumno bi bilo zahtevati od vsake Slovenke, naj čez noč postane modrijanka in konverzacijski leksikon; kar pa moremo in moramo tirjati od njih, je to, da ne sramote in ne pogublajo naroda svojih mož in svojih očetov in ne kvarijo potomstva, ki ga rode. Dokler se bo življenje slovenskega ženstva omejevalo v jedi, spanju, plesu, oblekah in flirtu ozkega in širokega obsega, toliko časa njih sinovi ne bodo imeli dobrih mater in bodo njihove hčere od pokolenja do pokolenja tista kazen božja, ki nas tare današnji dan. In dokler bodo Slovenke teptale svoj

jezik z nogami, ne bo v mladini iz njih izhajajoči, tistega spoštovanja do „materinsčine“ in tistega plodonosnega, životvornega navdušenja, ki je med vsemi narodi v vseh težkih časih prvi predpogoj velikih dejanj.

Res je treba povdarjati, da graja ne velja vsem v enaki meri: da so n. pr. vrle kmetice ljubljanske okolice zvesto vršile narodno dolžnost v nedavni kratki dobi našega mučnega vzdramljenja, dokler jih niso pohujšali zgledi ljubljanskih narodnih dam! Ker pa prinaša razvoj človeštva čimdalje širše dotike med sloji človeške družbe, narašča vpliv takozvanih imenitnejših slojev na delavsko in kmetско prebivalstvo od dne do dne. In s tem vplivom raste moralna korupcija, ki izhaja iz naše do dna pokvarjene buržoazije, raste pogubonosni vpliv narodne brezbriznosti odličnih Slovencev.

Iz slovenskih krajev.

Spodnja Šiška.

Čemu potem vodnjaki? Šiška napreduje, to je gotovo. Vodovodna druga n. pr. je nam res napravila lepo izdelane javne vodnjake. Vse bi bilo lepo in prav, le eno se pogrša, namreč, da so ti vodnjaki le ob deževnem vremenu mokri drugače pa so za javnost zaprti, to se pravi z drugimi besedami — suhi. Edino lepo pri tej skrbni odredbi je resnica, da so vodnjaki sploh za vse občinstvo zaprti. Tudi g. Peter Kosler je s svojimi hčerami zastoj pritiskal na vodovodni mehanizem — vodnjak na Vodnikovih cesti je pač tak, kakor so njegovi „sodruzi“. Potemtakem so nam vodnjake postavili le za parado, za prepotrebno olepšanje naše mile starodavne Šiške in to je že — nekaj.

Še bolj hvaležni pa bi bili vodovodni zadrugi, če bi nam vspricho bližajočega se poletja in z njim združenim pomanjkanjem dobre pitne vode napravila tudi take vodnjake za vodo in sicer za tako vodo, ki bi jo smelo občinstvo uporabljati za pijačo in sploh za svoje potrebe. Kakor vidite prizadeta gospoda, smo danes še precej mili; pa če bi to nič ne izdalo, prihodnjič prihajamo lahko bolj po — burji.

Št. Vid nad Ljubljano.

Čegava je bila maša? V naši občini imamo navado, da vsako leto zložimo za eno mašo, katere se potem v obilnem številu udeležimo na Šmarni gori. In tako občinsko mašo smo imeli v nedeljo, dne 1. maja. Da so se te maše udeležili tudi šentviški čuki — no, mi jim nismo mogli in tudi ne hoteli braniti. Zelo pa smo se zavzeli, ko je pred nedeljo glasilo štipendistov kranjske hranilnice poročalo v svojih novicah, da imajo šentviški „Orli“ v nedeljo 1. maja mašo na Šmarni gori. Nas občanov pa niti z besedico ne omenja.

Vprašamo torej: „Čegava je bila maša? Kdo jo je plačal? Ali mi, ali čuki? Ali smo bili mi pri čukarski maši, ali so bili čuki pri naši?“ Šentviški občani.

(Svetovali bi nezadovoljnim šentviškim občanom, da v bodoče prepustijo mašo na Šmarni gori popolnoma čukom: oni naj gredo k maši in naj jo tudi plačajo. Potem take nejasnosti odpadejo same po sebi. Op. ured.)

Novo mesto.

Za porotne seje, ki se prično dne 30. majnika 1910 v Novem mestu so izzrebani sledeči gospodje porotniki: Radaj Martin, Zerlin; Benetič Jure, Vinica; Bulc Ivan, Mirna; Ignacij Orel, Fužine; Skušek Friderik, Metlika; Kočevar Jože, Nestoplas; Černe Tomaž, Črnomelj; Makar Dako, Metlika; Repovž Ivan, St. Janž; Majcen Ignac, Mokronog; Pečjak Jože, Dol. Polje; Samida Janez, Mal. Riglja; Lovšin Ivan, Ribnica; Treo Julij, Malavas; Doltar Jože, Črnomelj; Koschan Janez, Kočevje; Kren Adolf, Gor. Ložina; Zabukovec Jože, Zagradec; Prijatelj Anton, Žalna; Lakner Miha, Knežja Lipa; Povše Franc, Klonovik; Lušina Anton, Belacerkev; Samida Matija, Čermošnice; Frelj Jože, St. Rupert; Jeraj Franc, Vel. Gaber; Tomšič Anton, Jama; Novak Janez, Dol. Radulja; Knapl Jože, Hoheneg; Žvab Jože, Dolenjavas; Zajc Anton, Bistrica; Nahtigal Karl, Žužemberg; Klinc Anton, Gor. Polje; Hrovat Janez, Dvor; Matevž Peter, Zagorac; Mencin Ignac, Čučja mlaka in Alojz Kirar, Bučka. Kot namestni porotniki: Jeriček Janez, Težkavoda; Dular Franc, Jurkavas; Ferlič Ludvik, Novo mesto; Jakše Martin, Vel. Skrančje; Možina Franc, Novo mesto; Windischer Alojz, Novo mesto; Rohman Franc, Mal. Slatenka, Osolnik Anton, Muhaber in Taborsky Franc, Sela.

Iz Savinske doline.

V „Jutru“ čitamo zadnji čas večkrat kaj o ravnateljstvu II. državne gimnazije. Tudi nam Štajercem je znano marsikaj, vemo tudi mi, kako je prišel g. Bezjak do ravnateljskega stolca, vemo, kak je bil tu pri nas in vemo tudi, da ta mož ni predsedal samo — kranjskopolično — pač pa je tudi v narodnem oziru, da ne rečemo več, vsaj zelo, zelo mlačen in malomaren. Lansko leto je bilo, v začetku počitnic, ko sem se vozil iz Celja naprej po slovenski Savinski dolini. V ozkem kopeju sedi gospod z očali in njegova gospa soproga. Sprva se nisem dosti menil za njiju, ker sem mislil: že zopet kak čifutski ponujalec, ki čebala le to blaženo nemščino, seveda, ko ga kak zaveden trgovec ne sliši. A tako mimogrede sem se le ozrl v tistega gospoda in glej ga šmenta, spomin mi je dejal: To bo pa dr. Bezjak. Kar zastrmel sem! Slovenski ravnatelj — slovenske (?) gimnazije v Ljubljani ti ga reže in češe tu po slovenski Savinski dolini s svojo gospo kar po nemški. Zastudilo se mi je to in

Priobčujemo kakor smo dobili — brez komentarja!

ko bi le imel še koga ob sebi, dal bi gospodu ravnatelju čutiti tako-le po ovinkih, da nam Savinčanom čisto nič ni všeč, če takle slovenski ravnatelj govori s svojo ženo nemški. Če je pa tako, potem se pa nič ne čudimo, da prinaša „Jutro“ take novice o slovenskem ravnatelju dr. Bezjaku, in čudili se tudi ne bomo, če bo na prihodnjem zborovanju „Slomškarjev“, ki bo letos baje v Lurdu — govoril gospod ravnatelj o temi: „Več narodne zavednosti!“ — v nemškem jeziku, kot letos ogrski kandidati v angleščini — svoje kandidatne govore. Moderno je sicer marsikaj in tudi nemščina je moderna, ne samo pri naših damah, pač pa tudi pri gospodih. Upamo pa, da se slovenski profesorji in ravnatelji slovenskih (?) gimnazij slednjič vendar sprijaznijo z mislijo in resnico, da so izišli iz slovenskega naroda in da morajo biti temu zvesti vedno in povsod.

Splošni pregled.

Ministrska kriza na Turškem.

Mladoturki so ne samo zelo radikalni, nego tudi dosledni v svojem radikalizmu. Oni smatrajo, da sultanovi daljši sorodniki nimajo nobenih pravic do državnega denarja in zato zahtevajo v parlamentu, da se iz proračuna črtajo vse postavke za plačo sultanovim daljšim sorodnikom. Vlada je pa konzervativna in vztraja pri svoji zahtevi, da se te postavke sprejmejo tako, kot jih je ona predložila parlamentu. Radj

LISTEK.

VLADIMIR LEVSTIK:

Moderna pravljica.

Z neobičajnimi čari je bila odela vsa zgodovina Kalistovega rojstva. Zdaj so mu sijali v sanjarske noči s posebno, otožno in hrepenečo mesečino, zdaj so se razgrinjali v njegove dneve kakor prorokbe skrivnostnih senc. V vsem, kar je mislil, delal in govoril z redkimi, mehkiimi besedami. Bil je kakor odmev tuje melodije, ki je ni slutil živ človek razen matere Kalistove. Ona pa se je natihiem bala in ga je ljubila s tesnobo, podobno tisti, ki navdaja srce, kadar se koplje obraz v poslednjem vonju izpitih prepovedanih čaš...

Skoraj še otroka, so jo bili poročili z imenitnim gospodom, ki je užival veliko čast na cesarjevem dvoru. Ker pa je imel žolte lase in začetek pleše na glavi, in ker je hodil na silno tenkih nogah, se je rajša kar na svatbi zaljubila v mladega cigana, ki je presladko igral na gosli, ter ušla z njim na sam poročni večer. Dohiteli so ju še pred zoro; cigana so obdolžili krvavega umora, ki se je bil zgodil tam v bližini, in so ga obesili, nezvesto nevesto pa je mož zaprl v grad med planinami, ki leto in dan ni videl živega gosta. Hotel je, da bi se

izpokorila v samotnem premišljevanju; ali še preden ji je odpustil in jo poklical k sebi, ga je na Dunaju zadavila smrt v naročju imenitne vlačuge.

Vdova je zdaj povrh lastne dote podedovala veliko premoženje, in kaj lahko bi si bila kupila gradič v obljudenjem kraju ali palačo v cesarskem mestu in živela cvetočo mladost ob šumenju čaš, ob zvokih plesne godbe, med pokloni kavalirjev in med sladostnim bleškom krasotice v bogatih oblekah in dragocenem lepoticju. Prav gotovo bi je bil zasnil kak odličan veljak izmed najvišjih dostojanstvenikov ali najlepših in najsposobnejših oficirjev cesarskega dvora; saj je bil čar njegove obličja tolikšen, da so šle o nji neverjetne bajke po deželi. Toda nji se zdaj ni moglo več med prazne gizdaline, kajti že za prejšnjih dni jih je bila spoznala, da gredo le za denarjem in za navadno surovostjo zakonskega objema, ni pa med njimi nikogar, ki bi znal razumeti njene želje, srce ob srcu, s poslušom duše, ki ne išče besed. Ostala je torej med svojimi gorami, kjer je bilo lepo kakor pod krili mirnih angeljev s sinjimi perotni. Zrak je bil svež in napojen z dišavami solnčnih gozdov, trate so se zibale v cvetju in sitem zelenju, na belih, kamenitih stezah si je včasih tiho pripevala vroča luč, kakor da bi jih spremenjale nevidne zlate strune, napete od bilke

do bilke. In kadar je zima razsula svoje snegove, je ležala vsenaokrog takšna bajna tihota in tak veličasten mir, da se je dalo prečudno sanjati ob prijetno zakurjeni peči, dokler se ni z grmenjem plazov, z bučanjem narastlih potokov in s psalmi južnih viharjev napovedala nova pomlad.

Lepa vdova se je izprehajala po mrakotnih dvoranh med slikami starih vitezov in med dragocenostmi, nakopičenimi v kneževskem izobilju; prebirala je starinske romane in pesnike, tiskane na mehkem rumenkastem papirju, in le redkokdaj se je napotila v bližnjo vas ter se pokazala vaščanom kot bela boginja, deleča dobroto in milost na vse strani. Marsikakšen snubec je trkal na njena vrata, pa so mu ostala zaprta; kajti čutila je, da ne bi več ljubila moškega, čeprav so ji vsako leto vstajale velike in opojne želje, kakor brž jo je na travnikih pozdravil novi cvet. Kadar se je vprašala, česa pač neki išče njeno hrepenenje, ni vedela nikdar odgovora, tako globoko skrivnostno, tako v zrno vesoljnih sanj zaviti, se je odmikal posvečeni cilj.

Toda nekaj čudnega se je zgodilo, ko je nastopila dvajseto pomlad svojega življenja. Majnik se je bližal koncu, noči so prihajale mlačne, in mesečina v njeni spalnici si je pripovedovala z belo poltjo krasotice nebroj pravljic. Nekega večera je

sedela na kameniti terasi gradu in potapljala oči v zapad, ki je gorel tam daleč nad snežniki. Tako zamišljena je bila, da jo je s tujo grozo presenetil glas korakov, bližajočih se po mramornih stopnicah. Bile so stopinje, tihe in napovedujoče, in vendar ne človeške: gospa se je ozrla in zagledala pred seboj velikega črnega kozla s svetlimi, zavitimimi rogovi.

Najprej se je hotela prestrašiti; nato pa, čim bliže se je primikal čudni gost, tem prijetnejše čustvo ji je prešinjalo mlado kri. Kozel pa je stopil pred njo, postavil sprednje noge na področnike njenega naslanjača in ji pogledal tesno v obraz. In pravljčna krosota se ji je odkrila v njegovih očeh, tako bajna in omamana, da nikdar ni videla enake v očesu človeka; zakopala je drobne prste v njegovo dlako, in glej, dlaka je bila mehkejša od razčesane žide in je dišala po baldrijanu, z opojnim, neodoljivim vojem, ki je razlival vroče krče po krasotičinem životu in jo uspaval bolj in bolj, dokler ni spustila glave nazaj, skoraj mrtva od strasti. Takrat pa se je kozel prižel nanjo kakor mladenič in jo poljubil v krvi prvega objema — kajti nobenemu se še ni bila darovala do tistega dne; in njegov poljub je bil tako mogočen, poln drhtečega svetotajstva in tako sladak, kakor niti v snu ne more biti poljub človeka na zemlji.

(Dalje.)

teh nasprotnih stališč se govori v Carigradu, da poda vlada demisijo. Kaj pa potem? Ali bo nova vlada odnehala? Dvomimo.

Ogrski finančni minister na Dunaju.

Ogrski finančni minister Lukacs je prispel na Dunaj, kjer se z avstrijskim finančnim ministrom posvetuje o načinu, kako zvišati dohodke obeh državnih polovic. Pravijo, da se to povišanje doseže z novimi davki na žganje in z monopolizovanjem produkcije vžgalic. Mi pa mislimo, da bi bilo mnogo bolje, ko bi se zmanjšali izdatki, ker potem se finančni ministri ne bi morali beliti glav z vprašanjem, kako te izdatke pokriti. Čemu n. pr. nabavlja Avstro-Ogrska ogromne vojne ladje — za nemško mornarico? Varčevati bi bilo boljše kot poviševati davke!

Ljubljanski občinski svet.

Redna seja, 3. maja 1910.

Gosp. župan Hribar otvori sejo, konstatuje sklepčnost, imenuje overovateljem zapisnika obč. svetnika gg. Malija in Predoviča ter predstavi novega zapisnika magistralnega kancelista g. Kesslerja.

Občinski svet je to pot, ker se gre za volitev župana in podžupana ter posameznih odsekov razen 2 obč. svetnikov, polnoštevilno zastopani. Odsotnost obč. svet. gg. Milohnoja in Kolerja, ki sta uradno zadržana, opravičena.

In naznanila predsedstva posnamemo:

Župan v avdijenci.

Župan javi, da je bil dne 23. aprila v Inomostu v avdijenci pri nadvojvodi Evgeni, ki je naglašal svojo namero glede zgradbe muzeja itd. na Mirju.

Nadvojvoda je nameraval, da bo park z muzejem in hišo nemškega viteškega reda zaprt. Na prošnjo župana Hribarja pa ostane park odprt.

Nadvojvoda se je jako pohvalno izrazil o Ljubljani; odobral nameravane načrte glede ljubljanskega gradu ter obljubil, da hoče izvršitev teh načrtov podpirati.

Župan je nadvojvodo končno še prosil, da bi smela ulica ob obrtni šoli nositi ime: „Nadvojvoda Evgena ulica“ v kar je nadvojvoda vzradoščen dovolil.

Vremenska katastrofa v Šumadiji. — Pomoč mesta Ljubljane.

Gosp. župan se potem spominja grozne vremenske katastrofe, ki je dne 19. oz. 20. aprila zadela Šumadijo v Srbiji. Ob 4. popoldne so se privlekli pogubonosni oblaki, ki so se pretrgali in povzročili med velikansko nevihto strašno poplavo. Reka Lepenica je preplavila liki hudournik mesto Kragujevac in druge kraje po Šumadiji. Listi so poročali, v kaki smrtni nevarnosti so bili prebivalci prizadetih krajev. Katastrofa je zahtevala 20 človeških žrtv. Škoda je velikanska, pomoč nujno potrebna. Ako je ob potresni katastrofi v Kalabriji naše srce velevalo priskočiti prizadetim na pomoč, tem večja je sedaj naša dolžnost, ko imamo pomagati bližnjemu bratskemu narodu. (Pritrjevanje). Prosim torej, da smem jutri, ko se snide poseben odbor v posvetovanje, sporočiti, da pokloni mesto Ljubljana 1000 kron za žrtve v Šumadiji.

Z živahnim pritirjevanjem soglasno sprejeto.

Iz ostalega dnevnega reda: Dr. Oražen poroča o izidu letošnjih dopolnilnih volitev v občinski svet. — Odobreno in sprejeto.

Brezžični telegraf.

Predavanje g. prof. Reisnerja, ki se je vršilo sinoči v „Mestnem domu“ pod tem naslovom, je nudilo toliko občezanimive in važne tvarine, da gotovo ustrežemo prijateljem „Jutra“, če jim v sledečih vrsticah ponudimo bistvo spretnih izvajanj g. predavatelja.

Približno sto let je preteklo od prvih početkov brzojavljanja s pomočjo galvanjskega toka. Danes, po sto letih presledka, beležijo časopisi vest, da je ladja na prostem morju pošiljala naučeni postaji pri Berlinu brezžične brzojavke ves čas svojega potovanja, dokler ni pristala v Kamerunu. Mi, ki smo navajeni misliti, da je bakrena žica naših doslejnjih brzojavnih naprav neizogiben pogoj brzojavljanja, stremimo nad dejstvom, da mora depeša prehiteti ogromno razdaljo 6600 km, ne da bi jo vodila žica, ne da bi jo ustavljali jezovi goratih kontinentov. In vendar je že leta 1896 mladi tehnik Marconi v Bologni na Laškem presenetil svet z novico, da se mu je posrečilo brez žice brzojavljati na razdaljo 1 km.

To je veličasten napredek, če ga primerjamo s prvimi početki telegrafije.

Prvi telegrafi so bili optični, zasnovani na zaznavanju očesa: omenimo le kresove, ki so našim dedom prinašali vest o turškem navalu! Prometni telegrafiji je služil Chappejev optični telegraf, stolp z visokim drogom, na katerem so

Volitev župana.

Najstarejši občinski svetnik g. Lenček prevzame predsedstvo, župan pa sede v klop k obč. svetniku g. Roethlu. Volitev se je vršila po običajnosti ter v smislu obč. reda.

Mesto novega zapisnika prevzame obč. svetnik g. dr. Švigelj. Skrutatorja: gg. dr. Majaron in dr. Triller.

Ivan Hribar zopet župan ljubljanski.

Oddanih je bilo 28 glasov, od katerih je dobil g. Hribar 27, in 1 g. dr. Tavčar.

Izvoljen torej g. Ivan Hribar. Gromoviti živijo klici v dvorani in na galeriji pozdravljajo to zopetno izvolitev. Ko dolgo trajne ovacije prenehajo, pozdravi podžupan g. dr. Tavčar zopet izvoljenega župana, približno sledeče:

„Dragi prijatelj! V šestih Te mesto Ljubljana postavlja za glavarja v mestni zastop. To je gotovo pomenljiv slučaj! Za udarce usode Ti bodi v tolažbo soglasna izvolitev! Tvojih zaslug za mesto Ljubljano se bodo hvaležno spominjali še pozni rodovi, kakor se jih hvaležno tudi mi danes spominjamo v svojem srcu.

Ljubljana brez Tebe živeti ne more! V svojem in v imenu tovarišev Te torej prosim, da sprejmeš to izvolitev. Izbrali smo v Tebi najboljšega, najsposobnejšega moža, ki bi mogel voditi posle župana našega mesta. (Živijo klici.)

Župan Hribar:

(Očividno ginjen.) Hvala Vam na izvolitvi! Hvala na prekrasnih besedah gosp. podžupana, in izjavljam, da izvolitev sprejemem. (Živijo klici.) G. vladnega zastopnika pa prosim, da to izvolitev blagovoli javiti c. kr. deželnemu predsedniku ter izvolitev sporoči v svrhu sankcije. Dragi tovariši! V šestih ste me danes počastili s svojim zaupanjem, podelili mi najvišjo čast, katero svobodni meščan svojemu so-meščanu podeliti zamore. Iskreno se vam zahvaljujem in to tembolj, ker sem si v svesti, da so moje moči skromne in da moje delovanje ni popolno. (Oho-klici. Ni res!)

Vem, da je bil marsikdo nezadovoljen z menoj ... toda sodili ste in Vaša sodba je izpadla, kakor mi soglasna izvolitev priča, v prilog drugim mojim lastnikom, katere morebiti neznatno nadkriljujejo moje slabosti.

Sprejmite torej zagotovilo, da vztrajam tudi za naprej na začrtani poti.

Nato omenja kritiko nezadovoljnejšev, katera kritika pa ni bila pravična ter je čestokrat segala do osebnosti. Da kritika ni bila na mestu, dokaz, da sem zopet izvoljen, kar bi sicer ne bil. Dandanes se povsod potikava politika. „Tolažim pa se, da oni, ki niso zadovoljni, so pristranski. Vem, da nekaterim ni prav, da krepko držim kvišku zastavo narodno, drugim pa, da smatram napredno misel za paladij svobode.“ Nato omenja krivične kritike iz septemberskih dogodkov in pravi, da se je med Nemci našel celo c. kr. minister, ki me je obdžil, da sem krvoprelitja 20. septembra kriv edino le jaz.

Ostal sem isti, kakor sem bil pred 14. leti, ko sem bil prvič izvoljen za župana. Strogo objektivni v uradnih stvareh, nepristranski proti vsakemu, iz srca rad podpirajoč težnje vsakega prebivalca mesta Ljubljane, najsi pripada katerikoli narodnosti, katerikoli politični struji, vendar

premisljive prečnice v raznih legah pomenjale razna znamenja.

L. 1809. je dr. Tomaž Sömmering izumil prvo telegrafsko napravo na podlagi kemičnih učinkov električnega toka. L. 1835. je William Cooke uporabil odklon magnetnice, ki ga proizvaja galvanski tok, za nov in že popolnejši telegrafski priročaj — telegraf na iglo.

Vse svoje predhodnike pa je prekosil Morsejev telegraf, ki ga imamo kot najenostavnejše in za navadni promet — vzlic brezžični telegrafiji najprimernejše sredstvo še dandanašnji. Temelji na tem, da pisalni klinec na enem koncu vzboda, ki ga na drugem koncu pritgne elektromagnet, dela po hipnem ali daljšem trajanju pritiska črke ali pike na papirnati trak, ki teče mimo. Šele po Morsejevem telegrafu si je telegrafija osvojila ves kulturni svet, in leta 1866. je prvi podmorski telegrafski kabel spojil Evropo z Ameriko.

Epohalna je bila najdba prof. Hertza v Heidelbergu, ki je l. 1889. dejal in s poskusi dokazal, da valovanje svetovnega etra posreduje učinek elektrike na daljavo. To valovanje se razširja na vse strani; oko, s katerim zaznavamo električne valove, je koperer brezžičnega telegrafa. In Marconiju gre zasluga, da je praktično porabil Hertzova fakta, ki jim ta nemški učenjak sam ni prorokoval bodočnosti.

Prvi poizkusi Marconijevi so se vršili seve šele na razdaljo 14—18 km, toda spo-

ne morem zatajiti trdnega prepričanja, da našemu narodu izvira največje zlo od duševnega suženjstva in da Slovenci največjo uslugo izkazujejo avstrijski državi, ako vsa dovoljena sredstva porabljam v to, da se okrepi naš življenj na jugu te države.

V mnogih odločilnih krogih tega še ne spoznavajo; zame je pa to evangelij, in vem, da ni daleč tisti čas, ko bodo nanj prisegali tudi oni patriotje avstrijski, ki imajo sedaj še mreno na očeh.

Tak sem bil častiti gg. tovariši, tak sem, tak ostanem, takega ste me danes zopet izvolili za župana deželnega stolnega mesta Ljubljane. Hvala Vam na zaupanju! (Zopetni živijo klici, župan zasede svoj sedež.)

Volitev podžupana

se je vršila hitreje. Izvoljen je bil soglasno zopet dr. Tavčar. Tudi to izvolitev so spremljali živahni živijo klici. Župan prvi pozdravlja novo izvoljenca v tem smislu: „Soglasna izvolitev z burno ovacijo Ti priča, kako ljubezen vživaš med nami. Dolgo si mi stal zvesto na strani, letos Te je mesto podžupana še bližje privedlo do mene, v katerem vsikdar najdeš najboljšega prijatelja. (Živijo klici.)

Podžupan dr. Tavčar se kratko zahvali na izvolitvi.

Nato sledi volitev raznih odsekov in sicer:

Volitev devetero stalnih odsekov:

Magistratni odsek: gg. Franchetti Engelbert, Knez Ivan, Lenček Josip, dr. Tavčar Ivan, dr. Triller Karol.

Personalni in pravni odsek: gg. dr. Majaron Danilo, Mayer Karol, Milohnoja Ivan, dr. Novak Fran, dr. Oražen Ivan, dr. Švigelj Anton, dr. Triller Karol.

Finančni odsek: gg. Knez Ivan, Lenček Josip, Mally Franc, Meglič Karol, Milohnoja Ivan, Sajovic Karol, dr. Triller Karol.

Stavbni odsek: gg. Kobler Pavel, Lenček Alojzij, dr. Novak Fran, Primožič Ferdo, Roethl Matija, pl. Trnkoczy Ubald, Turk Josip.

Odsek za uboge: gg. Franchetti Engelbert, Kozak Josip, Likožar Anton, Predovič Ilija, Ušeničnik Urban.

Policijski odsek: gg. Franchetti Engelbert, Lenček Alojzij, dr. Oražen Ivan, dr. Pipenbacher Josip, dr. Švigelj Anton, Turk Josip, Vidmar Josip.

Šolski odsek: gg. Dimnik Jakob, Franchetti Engelbert, Kozak Josip, Likožar Anton, Roethl Matija, dr. Pipenbacher Josip, Sajovic Karol.

Odsek za olupšavo mesta: gg. Dimnik Jakob, Lenček Josip, Likožar Anton, dr. Majaron Danilo, Mally Franc, Mayer Karol, Roethl Matija.

Obrtni odsek: gg. Franchetti Engelbert, Kozak Josip, Lenček Alojzij, dr. Majaron Danilo, Primožič Ferdo, Turk Josip, Vidmar Josip.

Dopolnilne volitve v posebne odseke:

Klavnično ravnateljstvo: gg. Kozak Josip, Predovič Ilija, dr. Tavčar Ivan.

Direktorij mestnega vodovoda: gg. Sajovic Karol, dr. Triller Karol.

Direktorij mestne elektrarne: g. Mally Franc.

Direktorij mestne zastavljalnice: g. Kozak Josip.

Odsek za regulacijo mesta: gg. Sajovic Karol, pl. Trnkoczy Ubald.

Disciplinarna komisija: gg. Dimnik Jakob, dr. Oražen Ivan, dr. Triller Karol.

sobnost njegovega pristojstva je rastla v teku let in naposled premagala zgoraj omenjeno razdaljo 6600 km. No, tudi Marconijev brezžični brzojav je bil prekošen z brezžičnim brzojavom sestava „Telefunken“ tvrdke Siemens & Halske.

Za redni poštni in železniški promet te naprave kajpada ne morejo nadomestiti Morsejevega in podobnih sestavov. Velike važnosti pa je na morju, kjer n. pr. ladja v sili lahko na vse strani kliče na pomoč, nadalje v vojski, kjer vzdržuje zvezo ne da bi dajal sovražniku možnost, prerezati žice, in končno kot tekmeč podmorskih zvez.

Predavanje g. profesorja so spremljali nazorni eksperimenti o temeljih telegrafije, pri katerih mu je pomagalo dvoje kolegov; vzlasti zanimivo je bilo brezžično zažiganje razstrelne mine v malem primeru in brezžično brzojavljanje, ki mu je sledilo navzoče občinstvo z največjim zanimanjem.

Poset je bil poveljen, dasi daleč ne tak, kakor pri predavanju gosp. Kučere o Halleyevem kometu, ki je privabil vse večje število kulturnih ljubljancov. Gosposu predavatelju gre vse najtoplejšje priznanje; ljubljansko mesto bi pa storilo veliko kulturno delo, če bi o prvi priliki uredilo za takšna velepomembna predavanja amfiteatralno dvorano, ki bi edina omogočila vsem poslušalcem, da bi bili pri eksperimentih tudi gledalci.

V. Levstik.

Naborna komisija: g. pl. Trnkoczy Ubald.

Ker je nadaljni dnevni red preobširen, omejimo se le še na kratek posnetek nekaterih točk.

Deželno gledališče.

Dr. Tavčar poroča o prošnji „Dramatičnega društva v Ljubljani“ glede vodstva slovenskega gledališča v sezoni 1910/11. Predlaga: „Dramatično društvo“ naj stopi v dogovor z deželnim odborom. Ako ostane pri dosedanjih pogojih, potem Ljubljana lahko prevzame deželno gledališče (z dolgom 14.000 K vred). G. Govekar ostane še nadalje ravnatelj.

Prošnja „Jugoslovanskega medicinskega društva v Gradcu“ za prispevek, se odkloni. „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce v Gradcu“ pa se dovoli prispevek 200 K.

Oddaja raznih del pri c. kr. obrtni šoli. — Kdo: ali nemški ali slovenski obrtniki?

Poročevalec g. Turk:

Oddaja mizarških del in okovja naj se na predlog stavbnega odseka, oziroma poročevalca Turka odda tvrdki Tönnies, kot najnižjemu ponudniku. O tej globoko v naše narodno-gospodarske razmere segajoči točki še podrobneje izpregovorimo. Tu le omenjamo, da se je dr. Oražen v daljšem govoru toplo zavzel za slovenske obrtnike. Tudi dr. Tavčar se je strinjal s predlogom dr. Oražna, da naj se delo odda združenim slovenskim obrtnikom za 66.712 K, ki so glede ponudbe le za 2.687 K dražji nego Tönnies. Turk vztraja pri svojem predlogu. Pri glasovanju sprejet dr. Oražnov predlog. Župan, očitno razburjen izjavlja, da je v smislu obč. reda v tem slučaju primoran temu sklepu prigrasiti svoj veto.

Sklep je nemoralen, krivičen in za mestno občino škodljiv! Nemoralen, ker so slovenski obrtniki še le, ko so najboljše izvedeli za ponudbo tvrdke Tönnies, znižali svoje zahteve za 14.000 K. Zadruga slovenskih mizarjev pa je bila še nižja v svoji ponudbi. Slovenski obrtniki so povsod dražji in tu ne gre daleč izjeme zanje. — Sicer pa pride ta stvar v prihodnji seji v konečno rešitev. Županov protest in izjava je vzbudila splošno senzacijo. O stvari sami kakor rečeno, bo treba še govoriti. — Krovski dela so se oddala tvrdki Vidic & Co. za 13.783 K. Naprava preklad nad okni in betonskih podlog v zidovih se poveri tvrdki Supančič, oz. Vidic.

Javni seji, ki je trajala čez 8. uro, je sledila še tajna seja.

Dnevne vesti.

Slovenski obrtniki! Slučaj, ki se je doigral sinoči v dvorani ljubljanskega občinskega sveta, kjer so iz ust merodajnega moža pale ostre besede kritike na rovaš slovenskih obrtnikov in kjer ste na drugi strani zopet dobili dva zagovornika Vaših interesov, mora biti za Vas vse brez razlike političnega mišljenja, odločilnega pomena. Ugotoviti morate dosledno svoje stališče napram nemškemu podjetju, v prvi vrsti napram tujim podjetjem, ki bogate ob sprejemanju del na naših slovenskih tleh. Na vsak način nekaj odločilnega je treba ukreniti. Če je bila kritika slovenski obrti sicer vedno naklonjenega gosp. župana Hribarja opravičena, čast in ugled slovenskega obrtnika zahtevata, da napake na katere je župan kazal, enkrat za vselej odpravite. Je res, so tudi nam znani posamezni slučaj, ko skušajo nekateri slovenski obrtniki na račun narodnosti v svojih zahtevah grešiti, današnji položaj izkoriščati. So tudi nam znani slučaj, da so se slovenski obrtniki pritožili, ker je ta in oni oddal svojo delo rajše nemškemu ponudniku. Pa če smo tak slučaj natančneje preiskali, smo prišli do tistega sklepa, ki ni daleč oddaljen od kritike župana mesta Ljubljane na dan njegove zopetne izvolitve. Slučaj Zajc v Šiški, n. pr. še vedno ni dovolj pojasnjen. Tu bi skoraj rekli, da našim obrtnikom manjka stanovskega ponosa, manjka tiste odločene zavesti, s katero se tako rad ponša nemški obrtnik v izvrševanju svojega poklica. Tudi te neodločnosti mora biti enkrat za vselej konec! Ako pa kritika, izrečena v ljubljanski mestni dvorani, ni opravičena, potem je dolžnost prizadetih slovenskih obrtnikov, da to zadevo primerno pojasnijo. Na vsak način pa na eno in glavno socialno zapoved ne pozabite: Združite se, zakaž le v združenju je moč, le v združenju je najboljša orožje proti nemški konkurenci!

Zalostno, a resnično je, da ako greš ob 10. uri dopoldan mimo tukajšnega ženskega učiteljskega, slišiš gospice, kako se zabavajo z „lepimi“ nemškimi pesmicami. Tudi na ulici ti kaj rade samo nemško cvrčijo. No, čudno to ni, kajti vzgojuje se jih v strogo narodnem (?) duhu.

Iz južnega kolodvora. Gosp. Herrisch, poduradnik južne železnice izjavlja, da ni dobil nikake „častne diplome“ za vestno nadzorovanje Stollwerkovih avtomatov. Verujemo.

Zaloga najfinejših pneumatik.

Slovenci! Spominjajte se prekoristne
družbe sv. Cirila in Metoda!

Telefon štev. 121.

Velik senčnat vrt za 10.000 ljudi,
popolnoma prirejen za koncerte, ljudske veselice itd. Edini te vrste v Ljubljani in okolici, Slovincem na razpolago. Samo par minut oddaljeno od mesta-

Gostilna je pod novim, spretnim in izkušenim vodstvom.

Priporoča se slavnemu občinstvu in slavnim društvom za prirejanje veselic in družinskih zabav.
Točim bela in rudeča dolejška, bela štajerska in črna istrska vina; dalje točim mengeško dvojno marčno pivo, radi velikega prometa vedno najsvežeje.

Okusna jedila vseh vrst vedno po želji na izbiro.

Cena abonma na hrano: kosilo in večerja v popolno zadovoljnost à 40 vinarjev.
Najtopleje e priporočata

F. M. BALIJA
Glince št. 3
ex gostilna pri Travnu.

Gugalnica za deco. Električni gramofon.

Staja za konje.

Igra na kroglice.

Največja zaloga najfinejših barv in potreščin
za umetnike, slikarje, kiparje itd., kakor:

===== Düsseldorfske oljnate barve =====
v pušicah za umetniko in študijsko slikanje.

===== Horodamove patentovane akvarelne barve =====
za šolo in v pušicah za študije.

===== Pastelne barve (stogle) =====
pristine francoske in za ljudske šole v škatljicah. 14/87

===== Tempera barve =====
za srednje in strokovne šole, za umetniške in prijatelje umetnosti.

===== Firneži, olja in retuše za slikarstvo =====

===== Slikarsko platno =====

Zahtevajte cenik. z oljnatim in krednim temeljem. Zahtevajte cenik.

Vzorci za sobne slikarje vedno najnoveše na razpolago priporoča

Adolf Hauptmann, prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Tovarna vozov

Peter Keršič v Sp. Šiški
priporoča

svojo bogato zalogo različnih vozov.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča naročila in popravila po primerno nizkih cenah.

===== Sprejema se tudi les v žaganje na parni žagi. =====

P. KERŠIČ

Za točno in solidno delo se jamči.
Že rabljeni vozovi se jem-
===== ljejo v račun. =====

Delniška glavica: **K 3,000.000.**

301-46

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica štev. 2.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4½%.

Rezervni fond: **K 400.000.**

C. kr. priv. občna zavarovalnica
Assicurazioni Generali v Trstu
ustanovljena leta 1831.

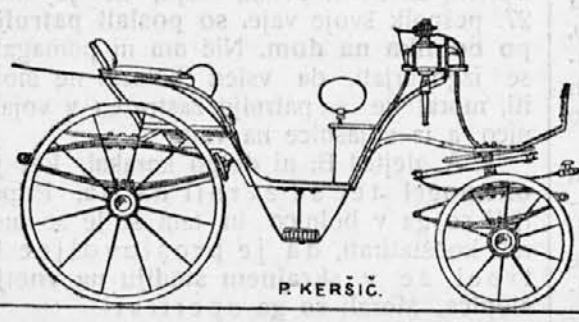
= Jamstveni zakladi znašajo nad 346 milijonov kron. =

12-1 Poslovni izkaz zavarovalnega oddelka na življenje

	meseca aprila 1910.	od januarja 1910.
Vložilo se je ponudb	1735	7504
za zavarovano vsoto	K 14,844 678 01	K 62,339,127-71
Izgotovljenih polie je bilo	1468	6512
za zavarovano vsoto	K 12,326,161 89	K 54,329,406 92
Naznanjene škode znašajo	K 736,612-50	K 3,286,701 77

Sprejmejo se takoj pomočniki in vajenci

kolarske, kovaške in sedlarske stroke v tovarni za vozove

P. KERŠIČ.

Peter Keršič v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Najprimernejša birmanska darila za dečke in deklice.

Največja izbiera. Znano nizke cene.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović
v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5